

مقدمه

سیب درختی یکی از انواع درختان مثمر در نواحی معتدل و کوهستانی است که در سراسر دنیا کشت و مصرف می‌شود. سیب دارای ارقام گوناگونی است که هر یک خواص و ویژگی‌های ظاهری و کیفی خود را دارند. این گیاه یکی از درختان محبوب برای احداث باغات در سراسر دنیا به ویژه در ایران می‌باشد. سیب در تمام مراحل زیستی خود می‌تواند به آفات مختلفی دچار شود که یکی از این آفات لیسه سیب است که می‌تواند خسارات زیادی را به بار آورد.

لیسه سیب (*Hyponomeuta malinellus*)

مورفولوژی

بال‌های رویی این آفت سفید و دارای نقطه‌های سیاه می‌باشد که در تمام سطح بال پراکنده‌اند (شکل ۱).

شکل ۱- مورفولوژی حشره بالغ لیسه سیب

تخم‌ها در تعداد معینی زیر پوشش پولک ماندنی گذاشته می‌شوند. لارو این حشره به رنگ خاکستری روشن یا سفید مایل به زرد کمرنگ و پوشیده از خال‌های تیره است. شفیره، قهوه‌ای بوده و در انتهای بدن سه جفت خار ظریف دارد. این آفت سرما دوست بوده و در نتیجه حشره‌ای مخصوص ارتفاعات است. تنها گیاه میزبان این حشره سیب می‌باشد. لاروهای این آفت یا تنیدن تار به دور شاخ و برگ درختان از برگ‌ها تغذیه می‌کنند. درختانی که به شدت مورد حمله واقع می‌شوند از دور حالت درختان سوخته را پیدا می‌کنند که تمام برگ‌ها

خورده شده و قهوه‌ای هستند. میوه‌های این گونه درختان می‌ریزند و آنهایی که روی درخت باقی می‌مانند کوچک و غیر قابل استفاده می‌شوند

زیست‌شناسی

لیسه سیب یک نسل در سال دارد. قسمت عمده سال از جمله زمستان را به صورت لاروهای سن یک زیر پولک تخم می‌گذرانند. تخم‌ها روی شاخه‌های جوان یک‌ساله و به ندرت شاخه‌های قدیمی‌تر گذاشته می‌شوند. خروج لاروها از زیر پولک زمانی است که جوانه‌ها باز شده، برگ‌ها ظاهر شده‌اند اما گل‌ها هنوز بسته می‌باشد. در این مرحله لاروها به داخل پارانشیم برگ نفوذ کرده و به صورت مینوز فعال هستند. پس از آن به طور گروهی دالان‌ها را ترک کرده و در شاخ و برگ درخت شروع به بافتن لانه اجتماعی می‌کنند در این لانه‌ها تغذیه از برگ‌ها به شدت ادامه پیدا می‌کند (شکل ۲). در این مرحله پارانشیم و اپیدرم بالایی برگ خورده شده و اپیدرم پایینی باقی می‌ماند که رنگ قهوه‌ای روشن دارد. شفیرگی از دهه سوم اردیبهشت تا دهه دوم خرداد با ساختن پیله آغاز می‌گردد. پس از آن پروانه‌ها خارج شده و پس از مدتی پرواز و جفت‌گیری به تخم‌ریزی می‌پردازند. از تخم‌هایی که زیر پولک قرار دارند لاروهای سن اول خارج شده که به همان شکل، در زیر پولک تخم، از اوایل تابستان تا بهار سال بعد را می‌گذرانند.

شکل ۲- نمونه‌ای از آثار خسارت لیسه سیب

مدیریت

آشنایی با لیسه سیب

PTMP/SK/R&D/A/ Familiarity with apple ermine/20012022

مبارزه شیمیایی که با کرم سیب به صورت می‌گیرد این پروانه را نیز به خوبی کنترل می‌کند. بنابراین لیسه سیب در باغاتی طغیانی می‌شود که مبارزه با کرم سیب در آنها انجام نمی‌گیرد و باید زمانی که جوانه‌ها تازه شروع به باز شدن کرده‌اند، سمپاشی نمود. این سمپاشی به دلیل آنکه علیه لارو سن اول که بسیار به سم حساس است انجام می‌شود و همچنین این لاروها هنوز لانه‌های توری را نساخته‌اند بسیار کارساز است. تاکنون تعداد زیادی زنبور و دو گونه مگس به عنوان پارازیتوئید لارو و شفیره لیسه سیب در نقاط مختلف کشور جمع‌آوری شده‌اند.

منبع

مینایی، کامبیز (۱۳۹۵). جزوه درسی آفات درختان میوه دانه‌دار و هسته‌دار، دانشگاه شیراز.
اکرمی، محمدعلی (۱۳۹۵). جزوه درسی آفات گیاهان جالیز، سبزی و زینتی، دانشگاه شیراز.

Tomlin, C. S. (2000). The pesticide manual, 12th ed. BCPC.

Whitaker, P. (1998). Important issues in ecologically sound integrated pest management. Am. Entomol. 3:148-153.

